

Tamás István: Művészportré Liszt Ferencről, a 19. század egyik legnagyobb zeneszerzőjéről, zongoraművészeről

Ez év, október 22-én lesz Liszt Ferenc születésének 200-ik évfordulója. Emléke örökké bennünk él...

A világhírnévre szertevő, Liszt Ferenc Doborján, 1811. október 22. én született. A 19. század egyik legmeghatározóbb, legjelentősebb romantikus zeneszerzőjeként, minden idők egyik legnagyobb zongoraművészenek aposztrófájak napjainkig.

Édesapja Liszt Ádám, Esterházy herceg uradalmi hivatalnok volt, aki idejekorán felismerte fiának kivételes zenei tehetségét, és minden lehetőséget biztosított és megragadott fiának a bemutatkozására. Ferenc, alig kilenc évesen már a nagynyilvánosság előtt zongorázott Sopronban és Pozsonyban, majd hamarosan a művészbárát tehetősebb emberek támogatásával Bécsben folytathatta tanulmányait, Czerny és Salieri növendékeként. Először, 1822. december 1-jén mutatkozott be az osztrák fővárosban. Az első bécsi koncertjén az akkor már 11 éves gyermekművészre még maga a nagy Beethoven is felfigyelt. Itt jelent meg először nyomtatásban első műve, amelyekre Beethoven híres zongoraművét írta. Liszt Ferenc bécsi szereplését siker koronázta. Ezt követően négy nagysikerű pesti, illetve budai koncert következett, majd 1823 őszén édesapjával Franciaországba utazott. Az európai művészeti élet fellegvárába, Párizsba költözött.

Felvétele azonban kudarcba fulladt, mivel a párizsi Conservatoire - ba Cherubini, az intézményvezetője gátolta meg, így kénytelen volt Bécsben maradni, ahol magánúton folytatta tanulmányait. E közben hangversenykörútra indult. Londoni bemutatkozását követően számos újabb meghívást kapott Franciaországba, Svájcba, majd vissza Angliába. Repertoárjában a legnépszerűbb operákra írt ábrándok szerepeltek. Franciaországban 1827- telepedett le, ahol Párizsban a tehetségének köszönhetően ünneplélt művész lett. Itt került közeli kapcsolatban Chopinnal, akitől eltanulta a zongorajátékot, valamint Berliozsal, akitől a zenekari nyelvezetet és a programzene új vívmányait sajátította el. Az 1830-as évek végéig újabb hangversenykörútra indult, és ennek köszönhetően bejárta Európát. Ekkor már híres zeneszerzőként, 1835-ben a genfi konzervatórium tanára lett. A súlyos pesti árvíz katasztrófa károsultjait az osztrákoknál rendezett hangversenyeinek bevételeiből támogatta, de ugyanakkor bőkezűen támogatta a néhány évvel később létrehozott a Beethoven-émlékművet is. Az oroszországi fellépései során megismerkedett az orosz komponisták művészetével és szerelmével, Carolyne von Wittgenstein hercegnővel, aki a későbbiek folyamán segítette, irodalmi munkásságában az ekkor már jó nevű Liszt Ferencet. Weimarban az udvari színház karmestereként népszerűsítette és dirigálta kortársai műveit, valamint tanította a kontinens világ minden részéről érkező muzikusokat és komponistákat. Liszt életének meghatározó részévé vált a zene. Utolsó évtizedeit Weimar, Róma és Budapest között töltötte el. Segítette a budapesti Zeneakadémia ekkor még csak kialakulóban lévő zenei központját. Ugyan itt tanítást is vállalt. Liszt Ferenc korának egyik legtermékenyebb zeneszerzője volt. Munkáinak javarészét zongorára írta, komponálta. A művek előadásához rendkívüli technikai tudásra volt

szüksége. Alkotásainak viszonylagos ismeretlensége azzal magyarázható, hogy Liszt rengeteg darabot komponált: közel négyszáz eredeti művének többsége virtuóz zongoramű, szimfónia, szimfonikus költemény, mise. Összesen, mintegy ezernégyszáz művet komponált, mellyel minden idők egyik legtermékenyebb zeneszerzőjévé vált. A programzene lelkes támogatójaként is elismerést vívott ki magának. Liszt művei a világ minden részén elmaradhatatlan részei a koncertprogramoknak. Zenei munkássága mellett Liszt rengeteg esszét írt különböző témákról: zeneszerzők társadalmi helyzete, műelemzések stb.

Halála 1886. július 31-én, következett be. Liszt Ferenc 23 óra 30 perckor elhalálozott. Szerető leánya zárta le örökre szemét...

Baka István: Balcsillagzat

/Liszt Ferenc: Unstern, Sinistre, Disastro/

Balcsillagom, te szárazon csikorgó homokszem Isten fogai között hová rohansz a kristályhéjú, forgó szférákon át, mint földi üldözőt, kitől házat, hazát és anyanyelvet elvettek, és körötte kürt rivall, s mégis, mint víz alól, a mennyet szippantja távcsok nádszálaival Balcsillagom, te égi eb, ki rúgott beléd, miféle ütlegek elol loholsz, kilógó nyelvvel és behúzott farkokkal, s bár teted tündököl a földi éj, a szégyened sugárik csak a sikátor-mindenségben, és angyal röhög, felfegyverezve állig, mögötted, s szárnya éles, mint a kés Balcsillagom, szétszaggatott uszályod vonszolva, véres öllel futsz tova, akár egy égi Szúza meggyalázott, zsoldos elé lökött menyasszonya, s nincs menedék, a barbár palotában dozsöl a gogös, parvenü görög... Balcsillagom, lobog az éjszakában, gyalázatunk, akár a fény, örök